

→ MUKA SEPULUH

DARI KACA MATA

Prof Emeritus
Datuk Dr Ibrahim Komoo
Ketua Kluster, Sumber Asli
dan Alam Sekitar, Majlis Profesor
Negara dan Felo Utama, LESTARI-UKM

Program penyelidikan universiti juga perlu bertransformasi melampaui batas penyelidikan fundamental

Transformasi terpenting bagi sesebuah universiti ialah iltizam ke arah kecemerlangan

Banyak universiti terkemuka dunia menyatakan dengan jelas, nilai teras utamanya ialah 'mengejar kecemerlangan'

Transformasi UA perlu berciri kecemerlangan

Kerajaan dan masyarakat mencadangkan transformasi menyeluruh bagi memastikan negara berada pada kedudukan terbaik dan bersedia mengharungi cabaran masa depan. Universiti Awam (UA) juga tidak ketinggalan menerima tekanan untuk bertransformasi. Berhadapan dengan perubahan bukan mudah, organisasi perlu mempunyai asas kukuh dan matlamat jelas. Pada masa ini, tiga alasan utama UA perlu bertransformasi ialah untuk mengurangkan kebergantungan dana awam, mendekati keperluan membangun masyarakat dan meningkatkan ranking dunia.

Usaha menggalakkan UA menjana pendapatan sendiri sehingga mencapai 30 peratus menjelang 2020 sememangnya berasas dan perlu dijadikan agenda penting. Pendapatan ini boleh digunakan untuk meningkatkan autonomi kewangan dan memberikan kebebasan universiti mengurus keperluan perjawatan, program penyelidikan dan perkhidmatan, lazimnya sukar dibiyai oleh kerajaan. Begitupun, prasyarat penting menjana pendapatan sendiri ialah keperluan berpaksikan kepada urusan teras universiti, iaitu pendidikan, penyelidikan dan perkhidmatan akademik.

Sementara program pengajaran dan pembelajaran tradisi masih kekal dan dibiyai oleh dana

awam, universiti boleh memperkenalkan program berinovasi bagi meningkatkan kemahiran aras tinggi, peluang perniagaan baharu dan kemahiran profesional. Program begini boleh bersifat kursus bersijil, program diploma, berijazah sarjana muda dan sarjana. Dalam konteks ini, fakulti dan pusat pengajian perlu bertransformasi bagi menyediakan kemudahan prasarana dan kepakaran yang bersesuaian dengan peranan baharu muncul ini.

UA tersepit

Program penyelidikan universiti juga perlu bertransformasi melampaui batas penyelidikan fundamental iaitu usaha mencari kebenaran. Sementara kepentingan penyelidikan ufuk ilmu masih penting untuk menjana idea baharu dan penerbitan berimpak tinggi, strategi memperluaskan wawasannya ke arah penyelidikan guna dan pembangunan perlu ditingkatkan. Penyelidikan individu untuk memperkasa kepakaran (kesarjanaan) kini perlu dilihat sebagai tugas asas, sementara pembinaan pasukan penyelidikan yang terorganisasi dalam bentuk kumpulan, pusat dan institut perlu diperkasa.

UA di Malaysia tersepit di antara tuntutan tradisi keilmuan dan kehendak iltizam politik semasa. Dalam situasi terbaru, kerajaan menyuarakan semua universiti memperkasa gagasan Universiti 4.0

yang berperanan menyokong keperluan Revolusi Industri (IR) 4.0. Semua jentera dan fungsi universiti, khususnya penyelidikan, pendidikan dan perkhidmatan diminta untuk menyokong gagasan IR4.0 ini. Jika diteliti secara mendalam, universiti sebenarnya ialah 'kilang IR4.0' dengan sifatnya 'penyelidikan ufuk ilmu dan institusi mendahului zaman'. Kebanyakan universiti, ahli akademik dan sarjananya sentiasa dirujuk oleh peneraju industri dalam membangun inovasi teknologi baharu.

Begitupun, universiti juga sebuah gedung ilmu tempat kepelbagaian diraikan dan kepentingan tempatan diutamakan. Universiti bertanggungjawab membangun pelbagai ilmu, daripada ilmu sains sosial, sains tulen dan teknologi, serta semua bidang iktis yang diperlukan oleh negara. Dalam konteks ini, pembangunan insan dan pemikiran dalam pelbagai bidang dan kemahiran aras tinggi menuntut urusan pembangunan insan terimbang diutamakan dan permodenan diraikan. Tidak semua ini berkait terus dengan IR4.0, sebaliknya lebih bersifat membangunkan insan masa depan yang mempunyai sistem nilai murni yang kukuh, kebijaksanaan dan berwawasan, serta mempunyai kemahiran mencipta masa depan yang gemilang.

Sementara universiti perlu peka dengan kehendak semasa dan aktif bertransformasi pada peringkat kebangsaan dan global, memperkukuh bakat ilmuwan dan tanggungjawab asas perlu mendapat perhatian utama. Dalam konteks peranan teras iaitu penyelidikan, pendidikan dan perkhidmatan akademik, universiti perlu memberikan fokus kepada kekuatan, keupayaan atau mandat penubuhannya.

Bukan sekadar mengejar KPI

Transformasi terpenting bagi sesebuah universiti ialah iltizam ke arah kecemerlangan. Kecemerlangan bukan sekadar memenuhi Petunjuk Prestasi Utama (KPI) atau mencapai piawaian, ia bersifat lebih baik daripada terbaik, atau kualiti paling tinggi (unggul). Bagaimana boleh jika kualiti universiti hanya bersifat biasa-biasa, sedangkan institusi ini menghasilkan bakal pemimpin politik, pemimpin teknokrat dan korporat

masa depan. Banyak universiti terkemuka dunia menyatakan dengan jelas, nilai teras utamanya ialah 'mengejar kecemerlangan'. Keseluruhan ekosistem universiti perlu dibudayakan berteraskan kecemerlangan dan aktiviti dinilai berasaskan sumbangan (hasilan) yang cemerlang.

Universiti diwujudkan untuk memenuhi kehendak pelbagai pelanggan - ilmuwan global, mahasiswa dan masyarakat awam. Ilmuwan global ialah pelanggan tidak ketara terpenting bagi menentukan kecemerlangan sesebuah universiti. Dalam konteks keilmuan, mereka dikenali sebagai rakan kesepakan (pakar dalam bidang sama) dan keserakan (bukan dalam bidang kesepakan). Hasil penyelidikan fundamental dan penerbitan ilmiah yang menjadi kayu ukuran pencapaian akademik universiti pada masa ini hanya dapat dinilai dan dibandingkan oleh golongan ini.

Pelajar atau mahasiswa pula ialah pelanggan terpenting universiti. Mereka tetamu sementara, boleh berada dalam kampus antara tiga hingga sembilan tahun bergantung kepada program pengajian yang diikuti. Di sinilah mereka berguru, menimba ilmu dan membina perwatakan sebagai siswazah. Kualiti program dan kecemerlangan penyampaian matlamat utama dan akhirnya graduan yang dihasilkan mampu menjadi pemimpin pelbagai sektor pembangunan negara.

Masyarakat awam, terutama agensi kerajaan, industri dan komuniti setempat juga pelanggan istimewa universiti. Agensi kerajaan mengharapkan penasihatan dasar dan pendekatan terbaru untuk membuat keputusan bermaklum, pihak swasta mengharapkan teknologi baharu bagi mengekalkan kelebihan bersaing, sementara komuniti pula sentiasa dahagakan kepemimpinan intelek untuk menunjukkan jalan yang benar.

Ringkasnya, transformasi universiti perlu bersandarkan wawasan keilmuan, bercirikan kecemerlangan dan pemimpin mendahului zaman. Bukan sekadar memenuhi KPI atau MyRA, tetapi impak kepada pembangunan industri, kesejahteraan masyarakat dan perubahan minda pemimpin politik serta masyarakat yang dahagakan penyelesaian masa hadapan.

Sidang redaksi

Ketua Pengarang NSTP
Dato' Yushalmi Yahaya
yushalmi@nst.com.my

Pengarang Eksekutif Kanan Integrasi NSTP
Saidon Idris
saidon@bh.com.my

Pengarang Eksekutif Berita Harian
Datuk Ahmad Zaini Kamaruzzaman
madzaini@bh.com.my

BH diterbitkan oleh The New Straits Times Press (M) Bhd, 31 Jalan Riang, 59100 Kuala Lumpur
Tel: 1-300-226787 Faks: 03 20567081
Laman Web: www.bharian.com.my E-mel: bhrcana@bh.com.my